

Madvig: Jeg skal tillade mig med faa Ord at begrunde det Vædringsforslag, som er stillet af mig i Forering med nogle andre Medlemmer. Jeg skal imidlertid tillade mig først at sige et Par Ord med Hensyn til nogle Bemærkninger, der faldt fra den ærede Justitsminister i det Møde, hvor vi sidst behandlede denne Sag. Det er klart, at denne Lov efter sin Bestaafenhed allermindest er en kirkelig Lov, allermindest skal optage i sig nogen Bestanddeel, der henhører til den kirkelige Lovgivning; det er derfor ret vigtigt at klare sig, hvorledes vi overhovedet komme til at tale om Geistlige ved en Lov, som handler om en almindelig Statsborgerpligt. Med Hensyn til denne Statsborgerpligt opstaaer der et Spørgsmaal, der berører den Folkekirke, som Staten har lovet at tage Hensyn til, og de andre religiøse Samfund, som Staten ogsaa ønsker skulle trives og bestaae. Det gjælder nu om at forene dette Hensyn og Statens almindelige Krav til sine Borgere, og derfor maa der i denne Lov, hvor det almindelige Krav opstilles, indsættes en Bestemmelse, der udtrykker hiint Hensyn til Folkekirken og andre religiøse Samfund; paa den Maade kom denne hele Bestemmelse ind. Den gaaer ud paa en Begrænsning af den almindelige Pligt i et enkelt Punkt, og denne Begrænsning gjøres netop af Hensyn til Folkekirken og andre religiøse Samfund, og disse maae derfor nævnes. Der kan og bør i Loven ikke bestemmes Noget om Kirken selv, hverken om Folkekirken eller de andre religiøse Samfund, eller gives Forskrifter dem angaaende; men derimod kan man vel udtrykke den Forudsætning, under hvilken man vil hde dem det Hensyn, der behøves; dette er fuldkommen correct. Vi kunne ikke sige: Kirken skal udnævne Præster paa den eller den Maade, men vi kunne sige, og Værnepligtsloven kan meget godt udtale, at vi, forudsat at Kirken ordner Sagen paa denne Maade, ikke ville gaae ud over denne Grændse med vort Forlangende, og det er paa den Maade, at Sagen er tagen ligesaa vel efter den ærede Justitsministers Forslag, som efter det, der er stillet af mig og andre ærede Medlemmer; de staae i faa Henseende fuldkommen paa samme Trin. — Vender jeg mig nu til Sa-

gens Realitet, saa er der med Hensyn til det, der praktisk skal opnaaes, heller ikke nogen Meningsforskjellighed mellem Justitsministeren eller Regjeringen og mig, undtagen med Hensyn til et ganske underordnet Punkt, som jeg siden skal komme tilbage til. Vi ere entge om, at der af mange Hensyn, som jeg idag, i det Ringeste i dette Dieblis, ikke skal anvende et eneste Ord paa at udvikle, bør gjøres. Krav paa, at Folkekirken ordinerede Geistlige eller Gmøbedsmænd i lignende Stillinger ved andre anerkjendte religiøse Samfund ikke skulle komme til at gøre virkelig Krigstjeneste, men vi ville paa den anden Side ikke paa nogen Maade opstille en absolut Eftergivelse af Værnepligten for nogen Borger. Altsaa, Alle skulle tjene, forsaavidt de ere tjensteddygtige; men ved at fordre den fulde Tjeneste vilde vi, naaar tillige det andet Hensyn til, hvad vi maatte ansæe for sømmeligt og rigtigt med Hensyn til Geistligheden, skulle tilfredsstilles, gøre det umuligt for Folkekirken og de andre religiøse Samfund at ansætte Geistlige førend i en meget fremrykket Alder. For altsaa ikke at hindre Folkekirken og andre Samfund fra at ansætte Geistlige i en passende Alder, for ikke at berøve dem de friske, unge Kræfter, vil jeg og de, der tænke ligesom jeg, indrette det saaledes, at Alle, førend de blive Geistlige, maae tilfredsstille Værnepligten, kun i et noget indskrænket Omfang med Hensyn til Tiden. Med Hensyn til Tiden og Omfanget er der ogsaa fuldkommen Enighed mellem Regjeringen og os. Vi ville, at der skal hengaae 4 Aar, i hvilke den, der har bestemt sig til at blive Geistlig, skal gøre Krigstjeneste, baade Freds-krigstjeneste, hvis der er Fred, og virkelig Tjeneste i Krig, hvis der bliver Krig; men naar disse 4 Aar ere udløbne, saa ville vi, at der skal indtræde en Fritagelse, heller ikke her for Manden i og for sig, men kun forsaavidt Kirken efter dens Dom, der udtrykkes igjennem Kongen og den Minister, der foreslaer Præster til Ansættelse, behøver og ønsker Manden, altsaa kalder ham til et Embede og lader ham ordinere; thi ellers indtræder der jo ikke hverken efter Justitsministerens eller vort Forslag nogen Lempelse. En theologisk Candidat, der ikke opnaaer noget geistligt Em-